

Projekt Art, Hope and Recovery

**Afreportering til
Det særlige udvalg vedr. Erhverv og Internationalt Samarbejde**

**Psykiatrisk Informationscenter
August 2009**

Forord

I december 2008 modtog Psykiatrisk Informationscenter – i daglig tale PsykInfo - 50.000 kr. fra Region Syddanmarks kulturpulje til projekt Art, Hope and Recovery.

PsykInfo vil gerne takke for den økonomiske støtte til projektet, og vi vil med dette notat give Det særlige udvalg vedr. Erhverv og Internationalt Samarbejde en tilbagemelding om projektets forløb fra efteråret 2008 til august 2009.

Dorthe Borup Laugesen
Projektleder og PsykInfo konsulent

Ulla Lindgren
Konstitueret leder, PsykInfo

Forventningens glæde.

Billedet på forsiden er taget i Kastrup Lufthavn kort før afrejsen til Rom. Foto: Jørgen Diswal

Formål med projekt Art, Hope and Recovery

Det overordnede formål med Art, Hope and Recovery er at formidle viden om psykiatrien og dermed være med til at nedbryde de tabuer og fordomme, som fortsat eksisterer i både ind- og udland. Der skal sættes fokus på, at psykisk sygdom er et fælles og globalt anliggende – det er ikke kun et anliggende for det enkelte menneske med en psykisk lidelse.

Projektet skal også sætte fokus på begrebet **recovery** – det at komme sig. Ved at fortælle deltageres personlige historier skal der gøres opmærksom på, at selvom man har en psykisk sygdom, kan man godt arbejde hen imod både livskvalitet og livsglæde.

I PsykInfo er erfaringen, at man kan skabe en større forståelse for, hvad psykisk sygdom er, og hvad det vil sige at leve med en psykisk lidelse, når konkret faglig viden kombineres med åbenhed, ligeværdighed og den personlige historie.

Projektets forløb

Projektforløb i Danmark

Otte kvinder, som alle har personlig erfaring med at leve med en psykisk lidelse, har deltaget i projektet. Sammen med billedkunstner Lene Juhler har de malet billeder, som efterfølgende er bearbejdet til kunstmagneter. Magneterne sælges til fordel for projektet.

Projektdeltager Karin Juhl med sit maleri og sin magnet. Foto: Jørgen Diswal

Herudover har deltagerne arbejdet med formidling af deres personlige historie sammen med kunstterapeut Anitta Due. Det har givet dem mod og lyst til at stå frem og være ambassadører for, at man godt kan have et godt liv, selvom man har en psykisk lidelse. Det behøver ikke være en kronisk tilstand uden håb.

Projektforløb i Rom 11-15. maj 2009

Den foreløbige kulmination på projektet var en rejse til Rom fra den 11.-15. maj. Projektgruppen var inviteret af den romerske distriktpsychiatri.

Foruden de otte kvinder deltog følgende i rejsen:

Projektleder Dorthe Borup Laugesen og Karen Jørgensen, frivillig fra PsykInfo
Billedkunstner Lene Juhler
Kunstterapeut Anitta Due
Formand for regionens særlige udvalg vedrørende psykiatri, Bente Gertz Hansen
Overlæge Grethe Thygesen fra psykiatrisk afdeling i Svendborg
Tolk Zita Vaccaro Andersen
Fotograf Jørgen Diswal, Kommunikationsafdelingen i regionshuset
Kommunikationsmedarbejder Karen Andreassen, Psykiatristaben i regionshuset

Direktør for psykiatrien i Rom, Luigi Attenasio, og ledende psykolog Angelo Di Gennaro var værter og medansvarlige for programlægningen i de tre dage, som reelt var til rådighed.

Tirsdag den 12. maj

Besøg i La Scintilla (Gnisten)

La Scintilla er et kulturhus i et af Roms socialt belastede kvarterer. Her mødte projektgruppen en gruppe italienere med psykiske lidelser, som bl.a. bruger danse- og bevægelsesterapi til at komme sig. Gruppen kalder sig "the Gullivers" efter hovedpersonen i "Gullivers fantastiske rejse", og danseterapien ledes af danseterapeut Anna di Quirico og skuespillerinden Sofia Diaz.

I Rom har man anvendt danseterapi i over ti år. De seneste to år har der været kommunal finansiering af terapi projektet i La Scintilla . Tilførslen af økonomiske ressourcer er kommet som et led i kommunens forsøg på at iværksætte et generelt løft af kvarteret.

Danseterapi er først nu på vej i Danmark, men i lande som Tyskland, USA, England og Australien bruger man med succes danseterapi i behandlingen af traumeramte børn, flygtninge, demente ældre og unge med spiseforstyrrelser.

Danseterapeut Anna di Quirico forklarede, at der også i Rom er gode erfaringer med denne terapiform. Det blev bekræftet af de italienske deltagere, som forklarede, at terapien giver dem et uvurderligt netværk, og at de har fået mere overskud til at håndtere deres personlige problemer.

Besøget i La Scintilla viste, at sproget til tider er unødvendigt i forhold til at skabe forståelse og samhørighed på tværs af landegrænserne, og det blev en stor oplevelse for alle parter. De danske projektdeltagere deltog sammen med italienerne i nogle øvelser, hvor det talte sprog blev afløst af musik, bevægelser, lyde og leg med lange farvestrålende tørklæder. Resultatet blev en næsten håndgribelig følelse af omsorg, accept og nærvær, og det blev en dybt bevægende oplevelse for alle parter.

Italienske Aldo på 54 år er fast deltager i danseterapien, og han fangede ret præcist stemningen, da han begejstret udbrød:

- Det var en fantastisk erfaring at møde jer. Vi følte ikke, I var udlændinge. Vi følte, I var ligesom os!

Besøget blev afsluttet med en lille uformel frokost og udveksling af erfaringer.

Danse- og bevægelsesterapi på italiensk. De danske projektdeltagere deltog sammen med en gruppe italienere med sindslidelser i danseterapi i La Scintilla. Foto: Jørgen Diswal

Besøg hos Luigi Attenasio, direktør for den romerske psykiatri

Den formelle velkomst fandt sted i Luigi Attenasios kontor i Roms Departement for Mental Sundhed (Dipartimento di Salute Mentale).

Han fortalte blandt andet, at det har været et stort ønske at få besøg af den danske delegation netop på dette tidspunkt, da man den 13. maj fejrer, at det er 31 år siden Lov 180 trådte i kraft.

Med Lov 180 fra 1978 blev de italienske psykiatriske hospitaler nedlagt. I dag er der derfor næsten udelukkende tale om ambulant psykiatri i Italien. Et vigtigt element i den italienske psykiatri er de såkaldte kooperativer, hvor mennesker med psykiske lidelser bor og arbejder sammen med støttepersoner med forskellig faglig baggrund.

Onsdag den 13. maj

Formiddagen blev brugt på en sightseeingtur med bus til Roms vigtigste seværdigheder.

Deltagelse i psykiatri konference

Om eftermiddagen var projektgruppen inviteret til en konference i anledning af 31 års dagen for lov 180, som nedlagde de psykiatriske hospitaler. Næsten 600 deltog i konferencen, heriblandt fagfolk fra psykiatrien, politikere og beboere fra en lang række kooperativer.

Konferencen blev holdt i en biograf, og den blev indledt med visning af filmen "Si può fare" (Det kan lade sig gøre). Filmen er en både morsom og bevægende fortælling om en fyret fagforeningsboss, som får ansvaret for et kooperativ i kølvandet på nedlæggelsen af de psykiatriske hospitaler. Lederen af kooperativet ønsker at give de tidligere patienter et bedre liv, og sammen beslutter de at etablere et firma, som lægger parketgulve. Det bliver en stor succes, da to af beboerne i kooperativet viser sig at have et fantastisk talent for at lave smukke mosaikker af spildtræ, men filmen viser også, at overgangen fra en lukket sindssygeanstalt til livet udenfor murene bestemt ikke er uproblematisk. Det er en meget tankevækkende film, som varmt kan anbefales.

Efter filmen var der en lang række taler og paneldiskussion. Alle de italienske deltagere er tilsyneladende fælles om frykten for en tilbagevenden til de gamle anstalter, og der blev talt meget om vigtigheden af at have et samfund, som inkluderer "de andre", dvs. de mennesker som på forskellig måde er anderledes. Ligesom i Danmark giver det store overskrifter i medierne i Italien, når psykisk syge begår kriminalitet, og der er derfor grupper i Italien, som mener, at man gik for vidt, da de psykiatriske hospitaler blev nedlagt. (Der er fortsat enkelte sengepladser forbeholdt psykiatriske patienter på de somatiske sygehuse)

Dorthe Borup Laugesen holdt et oplæg på konferencen, hvor hun redegjorde for formålet med Art, Hope and Recovery. Der blev lyttet med interesse, og panelet tog tråden op og udtrykte enighed om vigtigheden af at finde "fælles stemme" på tværs af landegrænserne. Luigi Attenasio opfordrede til mere internationalt samarbejde og etablering af et vidensnetværk med både brugere og fagfolk. Han foreslog, at den 13. maj fremover skal være "de andres" internationale kampdag. Som han udtrykte det med en omskrivning af Karl Marx: "Brugere og andre med interesse for psykiatriens verden – foren jer!".

Torsdag den 14. maj

Deltagelse i optagelsen af et radioprogram

Om formiddagen var projektgruppen inviteret til at deltage i optagelsen af et radioprogram. Radiostationen hedder "Uden for bølgelængde", og det er beboere fra et kooperativ, som er med til at drive den. Foruden den danske gruppe deltog nogle beboere fra kooperativet samt psykolog Antonietta Di Cesare, som er ansvarlig for et bofællesskab under den romerske distriktspsykiatri.

Det blev til en spændende formiddag hvor de danske projektdeltagere udvekslede erfaringer med kooperativets beboere. Eksempelvis fortalte Pernille Bjørk Andersen og overlæge Grethe Thygesen om deres gode erfaring med åbne samtaler i behandlingen.

Psykolog Antonietta Di Cesare fortalte om sit arbejde i et bofællesskab med seks kvinder og seks mænd. Beboerne er mennesker med psykiske lidelser, som skal hjælpes i gang igen efter at have mistet deres arbejde. Ofte er der tale om forløb af 1-3 års varighed, og beboerne får individuel hjælp og behandling. De skal have hjælp til at sanse verden, være sig selv og komme i arbejde igen.

Antonietta Di Cesare understregede vigtigheden af at arbejde i små enheder i små distrikter, hvor man kender lokalbefolkningen, og hun forklarede, at det handler om at finde "de skjulte behovs stemme", så man kan ændre beboernes tilstand. Det lykkes ikke altid, men Antonietta Di Cesare fortalte, at hun i modgang finder sin personlige drivkraft og styrke, fordi det er et godt tilbud, som ligger milevidt fra de gamle anstalter.

Luigi Attenasio og Dorthe Borup Laugesen udtrykte enighed om vigtigheden af at inddrage brugerne og deres erfaringer. Et nøgleord her er ligeværdighed. Dorthe Borup Laugesen fortalte derefter om projektet, og om hvor vigtigt det er, at inddrage den personlige historie for at skabe åbenhed om psykiatrien.

Den italienske radiovært lytter, mens Pernille Bjørk Andersen og Grethe Thygesen fortæller om deres erfaringer med åbne samtaler. Foto: Jørgen Diswal.

Torsdag eftermiddag gik med et besøg i Peterskirken, og om aftenen var der afskedsmiddag med vores værter i Rom.

Fredag var afrejse-dag. Det var en flok trætte og glade deltagere med hovederne fulde af spændende indtryk, som sagde farvel til Rom.

Hvad fik vi ud af det?

PsykInfo og projektdeltagerne

Foruden den ydre rejse har deltagerne i høj grad også været på en indre rejse. Alle giver udtryk for, at der virkelig er blevet flyttet nogle grænser – også på det personlige plan. I begyndelsen var deltagerne skeptiske og usikre på, hvor meget de havde lyst til at stå frem med deres historier. Nu har alle fået mod og lyst til at være gode ambassadører for psykiatrien, og de vil gerne være med til at nedbryde tabuer og informere om, hvordan det er at leve med psykisk sygdom. Således vil de deltage i en række PsykInfo arrangementer og foredrag i løbet af efteråret.

Derudover er det planen, at der skal følges op på, hvor og i hvilken udstrækning danseterapi anvendes i Danmark. Hvis der er nogle gode erfaringer, bør det udbredes til psykiatriens fagfolk.

Herudover skal det undersøges, om det kan lade sig gøre at samle alt materiale vedrørende projektet i en bog.

Mediedækning

Da projektets formål er at skabe åbenhed om det at leve med en psykisk lidelse, har det været altafgørende at skabe god mediedækning.

Følgende medier har dækket historien:

Dato	Medie
6. maj	Pressemeddelelse til medierne i Region Syddanmark. Efterfølgende publicering på Region Syddanmarks hjemmeside. Bl.a. Vejle Amts Folkeblad skriver efterfølgende en notits om projektet og rejsen til Rom
7. maj	Regionsrådspolitiker Bente Gertz fortæller om projektet i morgennyhederne i DR P4
9. maj	Projektdeltager Ragnhild Søgaard fortæller i Jydske Vestkysten om projektet og om sin kamp mod fordommene
13. maj	Projektdeltager Karin Juhl fortæller sin historie i hhv. Vejle og Kolding Ugeavis
16. maj	Projektleder Dorthe Borup Laugesen og Ragnhild Søgaard deltager i et indslag i DR P4
17. maj	Projektleder Dorthe Borup Laugesen og projektdeltager Pernille Bjørk Andersen er med i et indslag på TV2 Fyn
29. juni	Projektdeltager Pernille Bjørk Andersen fortæller om sin erfaring med åbne samtaler og om sin projektdeltagelse i Bedre Psykiatri
8. juli	Vejle Amts Folkeblad bringer en historie om Art, Hope and Recovery med en PsykInfo vinkel
13. august	Projektdeltager Lizzie Beuchert fortæller om vigtigheden af at holde fast i håbet i Sund i Syd

Læs mere

www.art-hope-recovery.com

- På hjemmesiden kan man læse nogle af de artikler, som projektdeltagerne har medvirket i. Her finder man bl.a. Pernille Bjørk Andersens beskrivelse af, hvordan åbne samtaler har hjulpet hende i processen med at komme sig.

Filmen ”Si può fare” kan købes på internettet med engelske undertekster – eng. titel: We can do that.